

بو یوک و محبوسه

پنجشنبه کونلری چیقار ادبی و علمی مجموعه در.

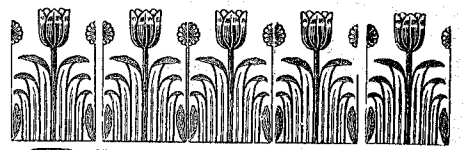
نسخه سی

۱۰ غروشدرد

مدیر و امتیاز صاحبی م . زکریا

نومرد

۱۰

اجتماعی مسئله لر

اجتماعی سامره (هیات) کلمه نیک معناسی

فرانسه فلسفه جمعی، بیلیم قاج سنه اولکی
براجتماعی، (غوبو) نیک فلسفی فکر لر نیک
تشریح نه تخصیص ایتشدی. بواجتماعه کی
منافسه لر دن چیقان نتیجه به کوره، غوبونک
اثر لر نده مبدول بر صورتده قوللانیلان (حیات)
کلمه سی پک غبر واضح، پک مبهم قالشدر. فی الحقیقه
کنج یاشنده وفات ایدن بوشاعر فیلسوف،
کتابلرنده (دین)، (اخلاق) ی (صنعت) ی
هپ (حیات) ه استناد ایتدیردیکی حالده،
بو (حیات) کلمه سندن مقصدی نه اولدیفی
بر نورلو آکلامور. احتمال که، غوبو، اوزون
بر عمره نائل اولسه بدی، بوکلمه نیک معناسنه
علمی و فلسفی بروضوح ویرمه جک و بوسورتده
فلسفی سیستمه منی مملکدن قورناره بیلجکدی
یازیکی که وقتسز براولوم، شنبه حالده صولان
بوده ناک تام بر انکشافه مظهر اوله سنه میدان
وبرمدی.

غوبونک مهم بر صورتده استعمال ایتدیکی
حیات تعبیری، حالا، عینی طرزده قوللانیمقددر.
بعضی کلمه لر وارد که معناسی حساً آکلاشیله یی
حالده، لفظلره تعریف ایدیلر:

ایشته حیات تعبیری ده بوجشید کلمه لر دنر.
فقط، برجوف اجتماعی مؤسسه لر ی ایضاح
ایچون مراجعت ایتدیکی بویه بر تعبیر، اوزون
مدت غبر واضح قاله ماز. «دینک، اخلاق،
صنعتک قایناغی حیاتر» دیمکه بومسئله لر ایضاح
ایدیلش اولماز. بوراده کی حیاتدن مقصد نه اولدیفی
مطلقاً تصریح ایدیلر. معلومدر که حیاتلر هد
اولونان شایینتر یالکز هضوی، روحی واجتماعی
موجودیتلر در. او حالده، حیاتک هضوی،
روحی واجتماعی اولق اوزره اوج شکلی واردر.
غوبو فلسفه سنه کوره، دین، اخلاق، صنعت
کی اجتماعی مؤسسه لر، حیاتدن نبهان ایتدیرلر
ایچون، بوراده مقصود اولان آنجق اجتماعی
حیات اولق لازم کلر. او حالده، اجتماعی
ساحه ده کی حیاتک نه دیمک اولدیفی آوامق اقتضایدر.
بو خصوصده نری تنو بر ایدیه جک ایضاحی دور قاعده
بویه بیلر. دور قاعده کوره، جمیت اشیا ایل
اشخاصدن مرکبدر. اشیا بدن مراد دینی،
اخلاقی، حقوقی، بدیی، لسانی، اقتصادی
الخ مؤسسه لر در. بومؤسسه لر بذاته هیچ بر
حیات مالک دکدر. جمیت ایچنده بذاته جانلی
اولان یالکز شخصلر در. مؤسسه لرک جانلی
اولوب اولامه سی، جمیتی ترکیب ایدن شخصلرک
مشترک وجداننده مشهور بولونوب بولونامه سی

دکدر. مثلاً بر لسانک جانلی کلمه لر ی، منسوب
اولدیفی ملتک مشترک وجداننده یاشایان، یعنی
بر قسم فردلری طرفدن تحصیل طریقله اوکره.
نیلان کلمه لر در. لسانک جانلی قاعده لر ی ده یته
بوسورتده جمیتک لسانی وجداننده یاشایان
قاعده لر در.

جمیتک مشترک وجدانی، نه یالکز خواصک،
نده یالکز عوامک مشترک وجدانی دیمک دکدر.
خواصله عوام آره سنده کی ذهنی تخالفلردن
صرف نظر ایدرسک، بواپکی زمره آراسنده کی
حسی مشاهیردن متجانس بر زمره چیقار که
ایشته بوعمومی هیئت (حق) نامی ویریلر.
خلفک وجداننده یاشایان مؤسسه لر، جمیتک
عمومی وجداننده یاشایان مؤسسه لر دیمکدر.
او حالده، راجتماعی مؤسسه نه یالکز خواصک،
نده یالکز عوامک نظر نده مقبول اولفله جانلی
اوله ماز. هراپکی زمره یی محتوی بولونما عمومی
هیئتک یعنی خلفک مشترک وجداننده مشهور
ومقبول اولمالیدر که حیاتلر وصفنه استحقاق پیدا
ایده بیلر. بر مؤسسه نیک جانلی اوله سی بوشرطه
متوقف اولدیفی کی (ملی) اوله سی ده یته
بوشرطه قائمدر. ملی کلمه لر، کرک خواصک
و کرک عوامک مشترک قوللانیلر کلمه لر در.
ملی وزنلر ده خواص و عوامک مشترکاً ذوق
آلدیفی وزنلر در. بوسورتده، یکی لسانچیلر
(ملی لسانچیلر) دیمک داها دوغرودر. چونکه
یکی لسانچیلر، لسانک جانلی یته سنه نیکی کلمه لر
ادخالنه نده بوندن بر طاقم کلمه لرک اخراجنه
طرفدار اولمالیدر. یکی لسان، خواص و عوامک
مفاهمه سنه واسطه اولان و بوسورتده بواپکی
زمره آراسنده صمیمی بر تساند حصوله کتیردن
قونوشمه لسانک یازی لسانی حالنه کچه سندن
باشقه برشی دکدر. او حالده، یکی لسان، جانلی
لسان و ملی لسان دیمکدر. تورکیلرک یکی اخلاقی،
یکی حقوق کی تعبیرلردن ده قصد ایتدیکی معنا
بودر. عمومی بر تعبیرله یکی حیات، جانلی
مؤسسه لر ی جانسز مؤسسه لر دن تفریق ایدرک،
یالکز جانلی مؤسسه لر ه قیمت ویرمکدن عبارتدر.
بوسورتده، یکی حیاتچیلر، یکیدن هیچ بر مؤسسه
ایبداع ایتش اولیورلر، یالکز جمیتک مشترک
وجداننده یاشایان جانلی مؤسسه لر ی (تثبیت
constatér) ایتکه اکثفا ایدیورلر. یکی
حیاتچیلر، غیر موجود شایینترک مبدلری دگل،
بلکه یکیدن وجوده گلش اجتماعی شایینترک
کاشفلریدرلر.

شیمدی بوراده بر سؤال صوروله بیلر:
جمیتک مشترک وجداننده یاشایان مؤسسه لر
(جانلی) وصفی ویرمک واجتماعی حیات جمیتک
بومشترک و عمومی وجدانندن عبارت کورمک
دوغر و میدر؟

بوکا ویرمه جکمز جواب پک ساده در:
فردلرک ابداع ایتدیکری اجتماعی هصولارده، مادی
هصولار کی میخانیکدر. چونکه، برماکنیتک

یادیفی ماکنه نه ایسه، بر محررک ابداع ایتدیکی فردی
بر کلمه ده او در. فردلرک ابداع ایتدیکری کلمه لر یالکز
کندی اثرلر نده بارینه بیلر. باشقه کتابلره یازیکی،
یاخود مکالمه ل آساننده قوللانیلیق شرفندن عروم
قایلر. فقط، بعضی فردی کلمه لر واردر که، ای
بر طالع مظهر اوله رق، بر اختصاص زمره سی
طرفندن قبول ایدیلک شرفنه نائل اولور. اوزمان
بوکلمه به، (زمره یی کلمه) نامی ویریلر مختلف
علملرک اصطلاحلرله مختلف خرفلره مخصوص
تعبیرلر بوقیلر. بوقیلدن اولان زمره یی،
کلمه لر، فردی کلمه لر کی بوس بونون جانسز
دکلمه لر ده، مشترک کلمه لر کی تام بر جانلیفه ده
مالک دکدرلر. فقط، بوزمره یی کلمه لر دن
بعضی سی ده بووک بر انکشاف نتیجه سی اوله رق،
جمیتک بونون زمره لر ی آواسنه یاییلار، نهایت
مشترک کلمه لر صیراسنه کچه بیلر. ایشته، اوزمان
بوکلمه ده تمامیه جانلی اولش اولور. چونکه،
آرتق بوکلمه یی فردی تشبیرله لسانک جانلی
بیه سندن اخراج اتمک احتمالی قالماز. ایشته بر
مؤسسه نیک حیاتی اوله سی، فردی اراده لرک
فوقنده اولان بویه بر مؤیدته نائل اوله سیدر.
او حالده، دیمک که فردی بر کلمه ده نهایت، جانلی
لسانه داخل اوله بیلر. فقط فردلرک ابداع ایتدیکی
میلیونلرجه کلمه لر آراسنده آنجق پک آزی بو
مظهرته نائل اوله بیلر.

بونک کی فردلردن صادر اولان سائریکلمکرده
آنجق مشترک وجداننده بر بولق صورتیه اجتماعی
وملی برماهیت آله بیلر. بوده آنجق، بوفردی
یکیکلکارک یکی اجتماعی جریانلره اویه سیله قابلدو.
یکی اجتماعی جریانلرک سینه کلنجه، بو،
عصره ایچون، اجتماعی تقسیم اعمالک انکشافندن
عبارتدر. عصره ده اجتماعی حیاتیاتک سرعتی
وشدقلی بر صورتده دیکشمه سی، اجتماعی تقسیم
اعمالک ضروری بر نتیجه سیدر.

مثلاً، ملکتمزده قادین حیانتنده کورولن
انقلاب، اجتماعی تقسیم اعمالک طبیی بر نتیجه سندن
باشقه برشی دکدر. اخلاقی، حقوقی، بدیی،
لسانی، دینی و اقتصادی انقلابلر صده، همومیتله
بومشترک سبک ضروری نتیجه لر دن عبارتدر.
فقط، حیاتده کی بوخوالرک مقدم سبیلر یی
کشف ایله ایضاح اتمک، هیچ بروقت حیاته
میخانیکی برماهیت ویرم. حیاتی، یاراتچی
بر تکامل عد ایدن (برفسون) بیه، وقوعه
گلش حیاتی تکاملرک قابل ایضاح اولدیفی قبول
ایدیور. بوفیلسوف، یالکز وقوعه کلمه جک
تکاملک نه طرزده وقوعه کلمه جکنی کسیدریمک
مکن اولادیفی ادعا ایدیورکه، بوادهاک بوکسک
جمیتلر ایچون دوغرودر. مثلاً، بوکونکی عصری
ملتلرک، ایلریده ناصل بر اجتماعی شکل آله جی
- بوشکلر کوروله دن - کسیدریله من.

فقط کبریده قالمش جمیتلر، ایلرله مش
جمیتلرک تعقیب ایتش اولدیلر تکامل یولر نده
تورویه جکری ایچون، بونلرک استقبالی آرزو

تأیید ایدیه‌های اجتماعی نوعی تکامل قانونی تعیین ابتدای صوکر ، هر جمعیت منسوب اولایی نوعی تکامل تبعاً نه‌یولده تحول ایده‌جکی سزمک ممکنند . فقط قانونی که تعینه امکان اولادینی همچون هنوز وقوعه گامش تکامل‌لرله هنوز وجوده کلامش اجتماعی نوعی حقنده شیمندن بد برشی سوله‌نه‌ض .

کوریلورکه حیاتی تحول‌لرک (معینیت) عمدسینه تا بام اوله‌رق معین سبیل‌لرله ایضاح ایدله‌سی بولرک منجانیکی اوله‌سنی ایجاب ایدیرض . حال بوکه بوحو‌لرک علماً ایضاحی ممکن اولمازسه اجتماعی حیاتی (فانالیست) بر ماضیت آلر ، برغسون نه مثبت علم‌لری نه‌ده سبیل‌ه معینتی انکار اتمیور ، بالکر علمه نقی و عملی برقیمت ویردرک اصل نظری قیمتی بر صفت ماهیتنده تلقی ایدیکی فلسفه‌یه بیراقیور .

برغسون مثبت علم‌لره استناد ایدهرک علمک فوقنده بر فلسفه تأسیسنه چالیشدینی همچون حقیدر . فقط شوراسی ده‌معلوم اولمالیدرکه مثبت علم‌لری اهام یاخود انکارایدن فلسفه ج یا نلری برغسون‌یزمله قابل تألیف دکلدر .

عصری جمعیت‌لرله دینک موقعی

بووک دین‌لرک تجریدیکی تکامل دور‌لری تدقیق ایدیکمز زمان هر دینک اوج اساسی صفحه‌دن ضرور ایدیکینی کوروپورز : اقتصادی دور ، حقوقی دور ، بدیی دور .

۱ - اقتصادی دور : ابتدائی دین‌لرک بولوندینی صفحه‌در . ابتدائی جمعیت‌لرله الهلر اقتصادی برر الهلر وظیفه‌لری ضروراته برکت ویا قحط ویرمک ، یاغور یاغدیرمق ، قوراللق یاغی ، ساوی آفتلر میدان کسیرمک کی شبلردر . نتهم ابتدائی جمعیت‌لرله الهلره اکثریتله کونش الهی ، یاغصور الهی ، دکر الهی ، طوپراق الهی وسائرله کی اسملوریلر . بو جمعیت‌لرله الهلک غضبی جلب ایدهرک قحطه معروض قالمق همچون دهارلر ایدیلر ، وبرکتک تأیینی همچون الهلک محبت و توجهی جلبه‌چالیشیلر .

۲ - حقوقی دور : خریستیانلقدن صوکرک باشلایان دوردر . خریستیانلق واونی تعقیب ایدن بووک دینلر السانلر آراسنده عدالت وحقوق فکیرلری دوغورمشدر . الهلک وظیفه‌سی السانلر آراسنده عدالتی تأمین اتمکدر . بو دنیاده حقوقاً ازینلرلر آخرتده مکافاتله مظهر اولاجق‌لردر . بو دورده دین فردلرک بوتون حیاتی‌لرینه نفوذ اتمش و بوتون اجتماعی مؤسسه‌لری نفوذی آلتنه آلمشدر حقوق ، ادبیات ، اخلاق ، اقتصاد ، خلاصه بالجله عادت و مؤسسه‌لر دینک وصاتی تحتنده بولونور . بوتون حرکتلر دینک احکامنه کوره حکم‌کییر . جمعیتده هر شیشه‌قیمت ویرن دینی تلقیدر . دین کتابلری هادتا برر قانون ماهیتنده در .

۳ - بدیی دور : بووه دینک صوکرک زمانلرده آلفه باشلادینی شکلدر زمانک ترقیسیله اجتماعی ایش بولومی ایلرله‌مش و جمعیتک بوتون مؤسسه‌لری یاواش یاواش دینک و ساینندن قوروتولارقی استقلالنی تأمین ایلهمشدر . دینک وظیفه‌سی ارتقی فردلره بدیی برذوق ویرمکدن عبارتدر . یوقسه اولره هیچ برشیقی تفریضه مقتدر دکلدر . دین ، بالکر فردلرک معنوی حیاته‌خطاب ایدن واولره بدیی دوینولرلر تأیینه چالیشان بر مؤسسه‌در .

عصری جمعیت‌لرله دین ، واونجی شکلده عجل ایلهمک باشلامشدر . اجتماعی ایش بولومی اوقدر ایلرله‌مشدرکه هر اجتماعی مؤسسه‌نک وظیفه‌سی بررندن تماماً آیریلشدر . دین یا‌اش یاواش وصاتی آلتنه آلدینی مؤسسه‌لره استقلالنی ویرمش ، بوسورتله ایکنجی دورده دینک ایچنده کورولن حقوقی ، اقتصادی ، بدیی مؤسسه‌لر اوجنجی دورده تدریجاً دیندن آیریلشدر . دین بالکر اخروی شیلره قاریشان ، السانلرک بالکر آخرته متعلق حرکتلرنی تنظیم ایدن بر مؤسسه حالی آلمشدر .

ایشته دینک کچیردیکی بوتکامل نتیجه‌سی اولارق عصری دولترله دین اله حقوقی ، دینله دولت ، دینله علم بررندن تماماً آیریلشدر . بوتصنیفه کوره عصری جمعیتلر ، بوتون اجتماعی مؤسسه‌لرله تقسم اعمال موجود اولانلردر . حقوقی ، بدیی ، اقتصادی مؤسسه‌لرله هنوز دینک ولاتی حکمران اولان جمعیتلر عصری جمعیتلر میانته ادخال ایدله‌ضلر .

بوتنیجه‌یه واصل اولدقدن صوکرک کندیمزه باقه‌بیلر : بزواعبارله عصری بر جمعیتی بز ، دکلری بز ؟

بزده دین هنوز اوجنجی دورده کبرمه‌مشدر . فی‌الواقع اسلامیت عصری بر دیندر . چونکه خریستیانلق کی دولت ، و علم اوززنده سلطنت سورمک ادهاسنده بولونامشدر . عالم‌لری تدقیق‌اندده اک سربست بر اقان دین اسلامیتدر . صوکرادها حضرت پیغمبر زماننده (افتا) اله (قضا) بررندن تفریق ایدیلش و بوسورتله دینک حقوقه تسلطنده میدان ویرله‌مشدر . فقط بالآخره دین زهدی بر ماضیت آلمش ، و بوتون حرکاتمه ، دولته ، علمه ، حقوقه ، اقتصادایه خلاصه عمومی وخصوصی حیاتی‌لرک هر صفحه‌سنه دین قاریشد . برلمشدر . اولری حکمدار ولایت قضائیه‌ی حائز اولوب ولایت افتائیه‌ی حائز دکلدی . بالآخره خلیفه‌نک الهلک وکیل اولدینی قناعتی حاصل اولمشدر حالبوکه اسلامیتده نه پاپالغه بکره‌ین بر مقام ، نه‌ده روس چارینک ادها ایدیکی الهه وکالت ایده‌جک بر قوت متصور دکلدر . ایشته اسلامیت اساسنده عصری بر دین ایکن ، واجتماعی ایش بولومنک استلزام ایدیکی اساسلری قبول اتمشکن ، بالآخره طریقتلرک ، متصوفه‌نک

تلقیناتی و خلائک دینی آکلاماماسی بوزندن ، اسلامیت زهدی بر قیافته بورونش و بوکونکی حال حادث اولمشدر .

مع‌ماضیه صوکرک زمانلرده اسلامیتک بواجابلری آکلاشیمغه باشلامشدی . ازجله دینک حقوقه بر مجاوزی دینک اولان محاکم شرعیه‌نک عدلیه تشکیلاندن خارج بر تشکیلات حالنده پاشاماسنه نهایت ویریلش و محاکم شرعیه‌ده دولتک ولایت قضائیه‌سنی اجرا ایدن مقامک امری آلتنه وضع اولومشدی . بوسورتله دولت تشکیلانغ عصریله‌شمکه بوز طومشدی .

حال بوکه تام اوروپایه عصری بر قیافتله چیققی لزومی شیدنله حس ایدیلکی شوصوکر کونلرده محاکم شرعیه‌نک یکیدن عدلیه‌دن آلنهرق مشیخته دور اولنجه‌ی سوله‌نیور . حتی شیخ الاسلام خیری افندی بونی بر غزته غابربنه سوله‌مکندن ده چکنمندی . دینک که حکومت یکی باشند رجی بر حرکت یاغی یتنده بولونیور . اجتماعی تکاملین اعتبارله دوا می ممکن اولامایان بورجی حرکت اعضاسانک بر قسیمی عصری دوشونجه‌لرله مجهز اولان یکی قایینه‌نک جواز ویروب ویرمه‌جکی بیلیمورز . فقط بورجی آتمک آتیلماساندن اول مسئله‌نک متخصصلردن مراب بر قومیسوندده تدقیقی دهاموافق بولوبورز بوسورتله شیخ الاسلام افندی‌نک زهدی بر ذهینتله قایینه‌ی سوروکلهمک ایسته‌دیکی پاکش بولدن دینک ، و دینی تکاملینک اوکنه قونقی ایسته‌نن مانعه‌ی قالدیرمی ممکن اولور طئنده‌بز .

ذاتاً محاکم شرعیه‌نک ، عدلیه‌یه دوری لازم کلدیکنده اووقت الکزیاده صلاحیت‌ساحی دین عالم‌لریمزه اتفاق ایشلردی . چونکه بو اوقدر بارز بر حقیتدرکه رد وانکاری امکانی یوقدر . اسلامیتک (قضا) اله (افتا) بی یکدیگرندن آیردینی و بوا یکی ولایت نام بر استقلال ویردیکی هیچ بر دین عالنک رد ایتمی ممکن دکلدر . بونی تسلیم ابتدای صوکراده محاکم شرعیه‌نک عدلیه‌یه ربطی لازم کلدیکینی تصدیق اتمک آغی زهدی بردوشونجه اله حرکت ایدنلر همچون ممکن اولایلر .

دینله حقوقک آیریلاسنه بویه‌جه مخالفت ایدیلک ایسته‌ندیکی کی ، دارالفنوننده دینک علم اوززینه ولایتی تأسیس اتمک ایسته‌نلر واردر . قادینلره ارککارک بر آرادده تحصیل ایدمه‌یه‌جکی ادها اتمک سورتیله زهدی بردوشونجه‌یه صاحب اولدینی اثبات ایدن نعم بکلک دارالفنون مدبری بولونعاسی ، بوعلم اوجاغنی ده مدرسه‌یه تحویل امکاتی احضار اتمک دیمکدر . بوتهاکلی آدملر ، جمعیتده دینک کیندجه‌یه حاکیتی تأیید دیمک اولاجنی همچون اجتماعی ایش بولومنک استلزام ایدیکی قسیمی استقلالله مانع اولور ، و جمعیتک عصریله‌شمه‌سنی تأخیر ایدر .

بناءً علیه عصریله‌شمک ایسته‌بورسوق - که بوکا چوق همبورز . چونکه یکی تأسیس ایدیلن